

że małe różnice w śmiertelności ogółem maskują wyraźne zmiany w obrazie zjawiska. W ciągu 10 lat śmiertelność wśród kobiet nie zmieniła się; wśród mężczyzn jednak ryzyko zgonu wzrosło prawie dwukrotnie. Jeśli w latach 70-tych liczba zgonów wśród mężczyzn była 4,8 raza wyższa od oczekiwanej, to w latach 80-tych 8,5 raza. Zmianom uległo także ryzyko zgonu w różnych grupach wieku (patrz diagram).

W młodszych grupach wieku, poczynając od nastolatków do trzydziestolatków ryzyko zgonu jest w latach 80-tych znacznie wyższe niż dziesięć lat wcześniej. Po 40 roku życia relacja uległa odwróceniu. Ryzyko zgonu w porównaniu z latami 70-tych jest wyraźnie niższe.

Po podzieleniu pacjentów z obu badań na dwie kategorie młodszych do 39 r.ż. i starszych w wieku 40 lat i więcej okazuje się, że w latach 70-tych rzeczywista liczba zgonów przewyższała oczekiwaną sześciokrotnie zarówno wśród starszych jak i wśród młodszych. W latach 80-tych sytuacja była zupełnie inna. Wśród młodszych rzeczywista liczba zgonów była większa od oczekiwanej 11 razy; wśród starszych - tylko 3 razy.

Istotne zmiany nastąpiły w strukturze zgonów wg ich przyczyn. Udział zatruc podniósł się z 22 % w latach 70-tych do 47 % w latach 80-tych. Spadł znacznie odsetek zgonów z przyczyn naturalnych. Nie zmieniła się proporcja zgonów z powodu urazów, która teraz jak i 10 lat wcześniej przekracza 20 %.

Mimo całej specyfiki polskiej narkomanii, wyniki badań wskazują na coraz większe podobieństwa w obrazie śmiertelności w Polsce, w krajach Zachodniej Europy i USA. Wynika to przede wszystkim z upodobnienia się wzorów używania środków odurzających, ale także z postępującej marginalizacji narkomanii w Polsce.

Mortality among psychoactive substance dependent persons

Summary

Subjects in the study were 2,758 inpatients treated for drug dependence in 1984. Mortality in this group was analyzed in the years 1984-1988. Death risk rate among the patients under study turned

out to be 8 times higher than that in the general population standardized for age, sex and place of residence. The highest discrepancies between the expected and actual death rates were found in younger age groups. Among death causes the most frequent one was poisoning with chemical substance (47 %), followed by two other causes: somatic conditions (23 %) and traumas (21 %). Death causes were markedly differentiated with respect to age and sex.

tłumaczyła Barbara Mroziak

Tabela 1

LATA	LICZBA ZGONÓW	ZGONY JAKO ODSE- TEK LICZBY NAR- KOMANÓW REJES- TROWANYCH PRZEZ POLICJĘ
1983	110	0,8
1984	115	0,8
1985	109	0,7
1986	117	0,7
1987	68	0,4
1988	106	0,7
1989	110	0,7